

КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХОРТИЦЬКА НАЦІОНАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНА
АКАДЕМІЯ» ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Кафедра спеціальної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор комунального
вищого навчального закладу

«Хортицька національна навчально-
реабілітаційна академія»

Запорізької обласної ради

С. Л. Позднякова

«верня» 2016 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ППН08 «Невропатологія»

Галузь знань	01	Освіта
Спеціальність	016	Спеціальна освіта
Рівень освіти	перший (бакалаврський)	

2016–2017 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Невропатологія» для студентів першого курсу факультету реабілітаційної педагогіки та соціальної роботи першого (бакалаврського) рівня освіти спеціальності 016 «Спеціальна освіта».

РОЗРОБНИК:

Хоміцький М. Є., кандидат медичних наук, доцент кафедри спеціальної освіти

Розглянуто на засіданні кафедри спеціальної освіти
протокол від «01» вересня 2016 року № 01

В.о. завідувача кафедри
спеціальної освіти _____

А. В. Турубарова

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		форма навчання	денна
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 01 Освіта	Нормативна	
	Спеціальність 016 Спеціальна освіта	Семестр	2-й
Модулів – 3	Рівень освіти: перший (бакалаврський)	Аудиторні години: 72 год	
Змістових модулів – 3		Лекції: 18 год.	Практичні: 54 год.
Загальна кількість годин – 150			Лабораторні: год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 3		Самостійна робота 78 год.	
		ІНДЗ: 0 год	
		Вид контролю: диф. залік	

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Мета навчальної дисципліни: формування компетенції студентів у галузі теоретичних основ психопатології та невропатології, організації неврологічної, психіатричної допомоги, методик обстеження неврологічних та психіатричних хворих, методології постановки неврологічного та психіатричного діагнозу.

Сприяння становленню та розвитку професійної компетенції в освіті осіб (дітей, підлітків і дорослих) з обмеженими можливостями здоров'я на базі закладів освіти, соціальної сфери і охорони здоров'я через оволодіння знаннями закономірностей розвитку і діяльності організму, вміння використовувати фактори навколишнього середовища в оздоровчих цілях і підтримки високої працездатності при різних видах навчальної діяльності.

Завдання навчальної дисципліни:

– стимулювання студентів до самостійної діяльності з освоєння дисципліни і формування необхідних компетенцій;

– формування у студентів системи знань про особливості та клінічних проявах основний неврологічної, психічної патології;

– актуалізація здатності студентів використовувати теоретичні знання проектування корекційно-освітнього середовища та методичних матеріалів;

– створення інноваційних технологій з метою оптимізації корекційно-освітнього процесу;

– здійснення комплексного психолого-педагогічного вивчення з метою виявлення особливостей психофізичного розвитку людей і організації медико-психолого-педагогічного супроводу;

– організація педагогічного процесу в спеціальних освітніх установах, а також в установах охорони здоров'я.

В процесі вивчення дисципліни студенти повинні:

знати:

– наукову термінологію дисципліни;

– основні закономірності функціонування нервової системи і психіки в нормі і при основних патологічних станах;

– основні патологічні синдроми і симптоми ураження нервової системи і психіки;

– основні напрямки лікувальних і профілактичних заходів, що застосовуються у хворих із психічними, неврологічними захворюваннями;

уміти:

– аналізувати закономірності функціонування нервової системи і психіки при різних захворюваннях;

– інтерпретувати результати клінічного та лабораторного обстеження для своєчасної діагностики основних психічних, неврологічних захворювань;

– консультувати пацієнта з питань профілактики психічних, неврологічних захворювань.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягнути таких результатів навчання (компетентностей):

I. Загальними компетентностями:

1. Інструментальними:

– здатність ідентифікувати, формулювати та виконувати завдання;

– здатність до розуміння предмету, вивчення дисципліни та розуміння фаху.

2. Міжособистісними:

– здатність працювати в команді;

– здатність діяти на основі етичних міркувань.

3. Системними:

– здатність працювати самостійно;

– здатність навчатися, здійснювати особистий, професійний розвиток та впроваджувати знання у практичну діяльність.

II. Фаховими компетентностями:

– здатність застосовувати знання будови і функціонування клітин, уявлення про фактори формування здоров'я, захисно-приспосувальних процесах, регуляції і саморегуляції в нормі та патології, з метою проведення цілеспрямованих заходів з профілактики захворювань, зміцнення відновлення здоров'я індивіда і групи населення;

– готовність до здійснення комплексного психолого-педагогічного вивчення з метою виявлення особливостей психофізичного розвитку людей, прогнозування ходу подальшого розвитку осіб з неврологічними, психопатологічними і інтелектуальними порушеннями і організації медико-психолого-педагогічного супроводу;

– здатність консультувати пацієнта (сім'ю) з питань профілактики психічних, неврологічних захворювань і їх ускладнень.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль I. Історичні та онтогенетичні аспекти вивчення нервової системи.

Тема 1. Мета і завдання курсу. Невропатологія як наука. Короткі дані з історії невропатології.

Значення курсу «Невропатологія» для логопедів і педагогів-дефектологів. Зв'язок даного курсу з іншими медичними і психолого-педагогічними дисциплінами. Основні цілі і завдання курсу. Розкриття особливостей розвитку аналізаторних систем, мовлення і моторики у віковому аспекті. Методи дослідження нервової системи. Роль педагогів у подоланні патологічних аномалій. Історія розвитку невропатології. Дані про лікарів стародавності.

Тема 2. Еволюція нервової системи. Філогенез і онтогенез нервової системи.

Розвиток нервової системи на зародковому рівні, у першій і другій половині вагітності. Розвиток мозку дитини після народження. Розвиток сенсомоторних функцій у людини. Формування функціональних систем. Функціональна асиметрія.

Змістовий модуль II. Анатомія, фізіологія і патологія центральної нервової системи.

Тема 3. Загальний огляд будови нервової системи людини.

Центральна нервова система (головний і спинний мозок), периферична і вегетативна нервова система. Мозкові оболонки (тверда, павутинна, м'яка), їхнє значення. Шлуночки мозку, спинномозкова рідина. Кровоносна система мозку. Структура нервової клітини. Відростки нервових клітин: аксон і дендрити, їхня будова і значення. Синапси. Механізм передачі нервового імпульсу. Клітини глії – нейроглії. Нервове волокно, будова, функція.

Тема 4. Будова, функції і патологія спинного та головного мозку

Розташування спинного мозку. Мозкові оболонки. Сегментарна будова спинного мозку. Будова сегмента: біла і сіра речовина, корінці і периферичні нерви, які відходять з сегмента. Рефлекторна дуга спинного мозку. Провідні шляхи. Синдроми рухових порушень, Поняття про центральний і периферичний параліч, їхні особливості і відмінності. Синдроми чуттєвих порушень.

Розташування головного мозку. Структура головного мозку: задній, середній, проміжний і кінцевий мозок. Стовбур головного мозку. Задній мозок: структура. Порушення функцій. Проміжний мозок. Кінцевий мозок. Три функціональні блоки у структурі нервової системи: енергетичний, гностичний, програмування та мотивації діяльності. Взаємовідношення кори і підкірки. Синдроми порушення вищих нервових функцій. Види патологій та їх характеристика.

Тема 5. Провідникові шляхи головного та спинного мозку, черепно-мозкові нерви.

Аферентні та еферентні шляхи: їх значення. Пірамідний шлях (корково-бульбарний та корково-спинальний). Аферентний (центрострімкий) шлях. Класифікація видів чутливості. Значення глибокої та поверхневої чутливості. Черепно-мозкові нерви. 12 пар черепно-мозкових нервів. Зоровий шлях. Синдроми зорових розладів. Випадіння

половини полей зору. Порушення кольоровідчуття. Зорова агнозія. Слуховий шлях. Зниження слуху, втрата слуху. Слухова агнозія.

Змістовий модуль III. Клінічні прояви захворювань нервової системи та медико-психолого-педагогічне консультування.

Тема 6. Дизонтогенії. Інфекційні захворювання нервової системи.

Аномалії розвитку. Спотворення. Дефекти черепа, мозкова грижа. Аненцефалія. Циклопія. Хромосомні порушення: хвороба Дауна, синдром Клайнфельтера, синдром Шерешевського-Тернера. Генетичні розлади: фенілкетонурія. Прогресуючі м'язові дистрофії: міопатії, пухлини мозку. Менінгіт: етіологія, клінічна симптоматика, залишкові явища (олігофренія, гідроцефалія, затримка психічного розвитку, цереброастенічні стани). Енцефаліти, менінгоенцефаліти, хорія. Форми енцефалітів. Клінічна картина кожної форми. Залишкові явища. Хорія: етіологія, клінічна картина, протікання захворювання. Поліомієліт: етіологія, клінічна картина, протікання захворювання, залишкові явища (в'ялі паралічі, контрактури, особливості особистості). Система педагогічних заходів. Неврити, поліневрити. Сифіліс нервової системи.

Тема 7. Травматичні ураження головного мозку. Епілепсія.

Класифікація травми черепа. Внутрішньоутробні, природові, травми, що виникли після народження. Відкриті і закриті травми черепа. Струс головного мозку, ушиб, здавлення: клінічні прояви, ускладнення, залишкові явища (енцефалоастенія, енцефалопатія, поведінковий синдром, судомний синдром, слабоумство). Дитячий церебральний параліч: етіологія, клінічні форми. Порушення мовлення, інтелектуальні та емоційні розлади при дитячому церебральному паралічі.

Епілепсія як самостійне захворювання спадково-органічного генезу: великі та малі напади, еквіваленти великого епілептичного припадку, зміни характеру та інтелекту. Лікувально-педагогічні заходи при епілепсії та судомних припадках.

Тема 8. Загальні принципи обстеження аномальної дитини в умовах спеціальних дитячих садків і шкіл. Медико-педагогічний аналіз деяких форм аномального розвитку у дитячому віці.

Анамнез та його значення. Суб'єктивний та об'єктивний анамнез. Дані соматичного стану. Психоневрологічне обстеження за схемою: обстеження черепно-мозкових нервів, особливо нервів, що беруть участь у функціях зору, слуху, мовлення. Обстеження рухової сфери: сила і характер м'язового тону (підвищення або пониження). Стан рефлекторної сфери. Патологічні рефлекси. Обстеження психічної сфери з урахуванням віку дитини. Бесіда, виявлення запасу загальних понять, рівень інтересу дитини, стан психічних процесів (увага, пам'ять, мислення, емоції). Стан мовлення (розуміння значення окремих слів, словосполучень, граматичних конструкцій, розрізнення на слух окремих фонем). Характеристики вихователів, педагогів. Додаткові методи обстеження: електроенцефалографія (ЕЕГ) та ехографія (ЕХО), комп'ютерна томографія (КТ).

Діти із затримкою психічного розвитку. Олігофренія. Діти з розладами мовлення. Діти з розладами слуху. Діти-невротики та психопати.

Змістовий модуль IV. Введення в психопатологію дитячого віку.

Тема 9. Визначення психопатології дитячого віку як науки, її мета, задачі, об'єкт дослідження, предмет і методологія.

Зв'язок психопатології з іншими предметами медико-біологічного циклу, з колекційною педагогікою і психологією, нейрофізіологією і іншими науками. Психічна діяльність як рефлекторна і вища нервова діяльність. Поняття про психічну хворобу і її перебіг. Поняття про патологічний стан, дефект і завершення психічного захворювання. Психічна діяльність як відображу вальна діяльність, яка здійснюється мозком людини. Мовленнєва діяльність як одна із сторін психічної діяльності. Психічна діяльність і вища нервова діяльність.

Тема 10. Коротка історія психопатології. Сучасні напрямки в психіатрії на Заході.

Характеристика донаукового періоду. Відношення до душевнохворих в стародавні часи, в період середньовіччя. Значення праць Гіппократа, Авіцени та ін. Науковий період в розвитку психопатології в Франції, Німеччині, Росії. Боротьба матеріалістичного і ідеалістичного світогляду в психопатології. Уявлення про психіку людини і її порушення. Роль Пінеля, Ескіроля, Мореля. Організація стаціонарів для психічно хворих. Метод спостереження і метод дослідження. Значення для дитячої психопатології робіт С.С. Корсакова, В.М. Бехтерева, П.Б. Ганнушкіна, І.М. Мержеєвського, Н.І. Озерецького, Г.Є. Сухаревої, С.С. Мухіної, М.С. Певзнера та ін.

Історичні коріння комплексної психолого-медико-педагогічної колекції розладів психічного розвитку у дітей в працях лікарів і педагогів Я. Каменського, І.Г. Пестолоці, К.Д. Ушинського, Л.С. Виготського. Психогігієна і психопрофілактика як один із напрямків сучасної психопатології. Значення біологічного і соціального для розвитку психічної діяльності дитини.

Змістовий модуль V. Загальна психопатологія.

Тема 11. Загальні відомості про психічні хвороби.

Розвиток психічної діяльності дитини. Загальні уявлення про вікові етапи фізичного і психічного розвитку дитини. Поняття «вікові кризи», «асинхронія розвитку», «ретардація» та ін. Причини виникнення психічних розладів: біологічні (генетичні, вроджені, травматичні, токсичні та ін.) та соціальні (психотравматичні, деривація та ін.). Роль статі та віку, виробничих шкідливостей для виникнення психічних захворювань. Патогенез психічних розладів. Значення індивідуальних особливостей реагування для виникнення психічного захворювання. Значення початкового фізіологічного стану організму, типу вищої нервової діяльності і характерологічних рис, статі, віку, перенесених захворювань. Перебіг і закінчення психічних розладів. Поняття «преморбід», «продром», «маніфест», «період зворотного розвитку», «ремісія», «рецидив». Типи перебігу захворювань. Варіанти дефекту і закінчення.

Тема 12. Симптоми психічних порушень.

Загальна характеристика процесів пізнання. Компоненти процесів пізнання: відчуття, сприймання, увага, пам'ять, мислення, емоції. Особливості процесів пізнання в дитячому віці. Свідомість як вища форма відображення дійсності. Єдність всіх компонентів психіки які приймають участь в пізнавальній діяльності. Розлади відчуття. Особливості розладів відчуття у дітей з відхиленнями в розвитку. Розлади сприймання. Психосенсорні розлади, порушення схеми тіла, агнезії. Оптико-вестибулярні розлади.

Особливості порушення чуттєвого пізнання у дітей з дефектами слуху, зору і розумово відсталих. Розлади мислення. Патофізіологічні механізми розладів мислення. Види розладів мислення. Види маячних ідей, їх класифікація. Причини виникнення. Розлади пам'яті. Механізми порушення емоцій. Неадекватність емоцій. Спотворення вольової діяльності. Розлади статевого потягу. Розлади потягів, пов'язаних з інстинктом самозахисту. Підвищення інстинкту. Зниження потягів до самозбереження. Суїцидальна поведінка і дії. Імпульсивні потяги. Виснаженість уваги, інертність і відволікання уваги. Апроксія. Взаємозв'язок порушень уваги з порушеннями інших психічних функцій. Особливості розладів уваги при різних психічних захворюваннях. Психомоторне збудження. Особливості кататонічного збудження у дітей.

Тема 13. Основні психопатологічні синдроми.

Синдром. Позитивні і негативні психопатологічні симптоми і синдроми. Специфічність синдромів. Групи синдромів, які найчастіше зустрічаються у клініці психічних захворювань: невротичні, афективні, галюцинаторно-маячні, патології ефекторно-вольової сфери, продуктивного розладу свідомості (потьмарення), порушення глибини ясності (вимкнення) свідомості, органічного ураження головного мозку, судомні.

Змістовий модуль VI. Часткова психопатологія.

Тема 14. Психогенні захворювання у дітей, підлітків та у дорослих.

Психічні травми, психічні переживання, вік, перевтома, інфекції, соматичні захворювання, як причини і умови виникнення психічних захворювань. Ятрогенії. Загальні ознаки психогенних захворювань. Класифікація психогенній: неврози, неврозоподібні стани, реактивні психози. Неврози у дітей і підлітків, їх характеристика. Особливості неврозів у дітей і підлітків в порівнянні з дорослими. Групування неврозів. Вегетативні порушення при неврозах. Особливості усунення неврозів. Форми негативного перебігу неврозів. Основні методи психотерапії, роль вчителів, дорослих, шкільного колективу в усуненні неврозів. Реактивні психози, їх класифікація. Гострі психогенні реакції у дітей, підлітків та дорослих. Реактивна депресія. Особливості депресії у дітей. Організація допомоги дітям, підліткам та дорослим з реактивними станами, роль і місце школи, сім'ї, в організації цієї допомоги. Попередження реактивних психозів.

Тема 15. Психопатії і акцентуації характеру.

Історія вивчення психопатій., роль І.М. Балінського, П.Б. Ганнушкіна, О.В. Кербікова в розвитку вчення про психопатії. Поняття про акцентуації характеру, праці К. Леонгарда, А. Лічко. Причини і умови формування психопатій, зв'язок з акцентуаціями особистості. Клінічна картина і перебіг розладів особистості.

Групування психопатій по етіологічному критерію: конституційні, органічні, краєві, або набуті. Типи психопатій (паранояльний, афективний, шизоїдний, епілептоїдний, психастенічний, істеричний, астенічний, емоційно тупих, нестійкий) і акцентуацій характеру, їх характеристика. Динаміка психопатій. Диференційна діагностика психопатій і діагностичні критерії.

Поняття про компенсацію, декомпенсацію, психопатичний напад. Реабілітація і профілактика психопатій.

Тема 16. Психічні порушення при інфекційних захворюваннях, інтоксикаціях, травмах черепу.

Концепція Бенгеффера про «екзогенні типи реагування». Чотири типи перебігу інфекційних психозів (за І.Ф. Случевським). Загальні особливості психозів, незалежні від

етіологічного чинника. Симптоматичні інфекційні і постінфекційні порушення психічної діяльності. Основні психопатологічні синдроми при гострих і хронічних інфекціях. Психічні розлади при енцефалітах, СНІДі, грипі, менінгітах, туберкульозі, дитячих інфекціях, сифілісі. Віддалені наслідки менінгітів і енцефалітів у дітей (стійкий астеничний стан, судомні напади, порушення слуху, зору, мови, емоційні порушення, порушення потягів та ін.).

Визначення токсикоманії і наркоманії. Критерії виділення і основні групи наркотичних препаратів. Поняття про психічну і фізичну залежність. Прояви абстиненції. П'янство і алкоголізм, медичні, соціальні і юридичні проблеми. Просте і патологічне сп'яніння, ознаки і ступені сп'яніння. Алкоголізм як проградієнтне захворювання. Стадії алкоголізму і їх ознаки. Зміни психіки, соматичні і неврологічні порушення при алкоголізмі, алкогольні психози. П'янство і алкоголізм в дитячому і юнацькому віці, злоякісний перебіг. Жіночий алкоголізм. Профілактика алкоголізму. Наркоманія, Використання в якості наркотиків препаратів морфіну і інших препаратів опійного походження (кодеїн, омнопон, героїн), гашишу (маріхуани), інших лікарських препаратів (барбітуратів, хлороформу, ефіру, ЛСД). Токсикоманія. Тютюнопаління. Інгаляційне вживання підлітками різних препаратів побутової хімії. Зміни психіки, соматичні і неврологічні порушення у наркоманів. Наркоманія і асоціальна поведінка. Профілактика токсикоманії у дітей та підлітків.

Класифікація травм черепа за часом впливу, за ступенем тяжкості. Поліморфізм психічних розладів в гострому періоді після травми: різні ступені розладів свідомості, можливі розлади серцево-судинної, дихальної системи, судомні напади, вестибулярні порушення. Найближчі і віддалені наслідки травми: амнезія, травматичний корсаковський синдром, п'ять синдромів після травми (за Г. Сухаревою): енцефалоастенія, енцефалопатія, психопатоподібний, епілептоформний, інтелектуальної недостатності. Значення віку для виникнення різних наслідків після травми. ДЦП як одна із форм наслідків травматичного ураження мозку в ранньому дитячому віці. Психічні порушення при ДЦП. Основні напрямки роботи педагога-дефектолога з дітьми, які перенесли травму черепа.

Тема 17. Шизофренія. Епілепсія. Маніакально-депресивний психоз.

Загальні поняття про шизофренічний процес. Сучасні погляди на природу шизофренії (значення екзогенних і ендемогенних факторів). Історія вивчення. Класифікація шизофренії. Хронічний перебіг захворювання. Особливості мислення і емоційно-вольової сфери, розщеплення психічної діяльності, аутичний синдром. Форми шизофренії: проста, галюцинаторно-параноїдна, гебефренічна, кататонічна. Їх клінічна характеристика. Стадії розвитку шизофренії: ініціальна, приступ, ремісія, закінчення. Патологічні механізми патологічного процесу. Особливості перебігу шизофренії у дітей. Компенсаторні можливості дитячого віку, їх значення для перебігу і закінчення шизофренії. Основні напрямки виховання і навчання дітей, які хворі на шизофренію, з урахуванням основних психопатологічних процесів.

Загальні поняття про епілепсію як хронічне і про градієнтне нервово-психічне захворювання. Епілепсія як проблема. Розповсюдженість епілепсії. Етіологія, роль спадковості натальних, постнатальних шкідливостей. Поняття про спадкову і набуту схильність. Церебральні і загальносоматичні механізми в виникненні захворювання. Поняття про епілептогенне вогнище, умови, які сприяють його появі. Особливості перебігу захворювання у дітей та підлітків. Фактори, які провокують напади. Прояви епілепсії: судомний напад, розлади свідомості, розлади настрою, зміни особистості, інтелектуальні порушення. Епілептичні психози. Зміни особистості. Особливості характеру і мислення хворих на епілепсію. Хронічний перебіг захворювання, деградація

особистості. Епілептична недоумкуватість. Супутні симптоми захворювання: енурез, нічні страхи, головокружіння, нестійкість настрою, зниження пам'яті, дратівливість. Перша допомога при епілептичному нападі. Основні напрямки в роботі педагога-дефектолога з дітьми, хворими на епілепсію.

Розповсюдженість захворювання. Загальні відомості про клінічні прояви, періодичність зміни фаз. Характеристика маніакальної і депресивної фази, перебіг і прогноз. Значення вікового періоду для виникнення хвороби. Етіологія і патогенез захворювання. Основні напрямки в роботі педагога-дефектолога з дітьми, що хворі на циклотимію.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем змістових модулів	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль I. Історичні та онтогенетичні аспекти вивчення нервової системи.						
1. Мета і завдання курсу. Невропатологія як наука. Короткі дані з історії невропатології.	8	1	3	-	-	4
2. Еволюція нервової системи. Філогенез і онтогенез нервової системи.	9	2	3	-	-	4
Разом за змістовим модулем 1	17	3	6	-	-	8
Змістовий модуль II. Анатомія, фізіологія і патологія центральної нервової системи.						
3. Загальний огляд будови нервової системи людини.	8	1	3	-	-	4
4. Будова, функції і патологія спинного та головного мозку.	9	1	3	-	-	5
5. Провідникові шляхи головного та спинного мозку, черепно-мозкові нерви.	9	1	3	-	-	5
Разом за змістовим модулем 2	26	3	9	-	-	14
Змістовий модуль III. Клінічні прояви захворювань нервової системи та медико-психолого-педагогічне консультування.						
Тема 6. Дизонтогенії. Інфекційні захворювання нервової системи.	9	1	3	-	-	5
Тема 7. Травматичні ураження головного мозку. Епілепсія.	9	1	3	-	-	5
Тема 8. Загальні принципи обстеження анормальної дитини в умовах спеціальних дитячих садків і шкіл. Медико-педагогічний аналіз деяких форм анормального розвитку у дитячому віці.	9	1	3	-	-	5
Разом за змістовим модулем 3	27	3	9	-	-	15
Змістовий модуль IV. Введення в психопатологію дитячого віку.						
9. Визначення психопатології дитячого віку як науки, її мета, задачі, об'єкт дослідження, предмет і методологія.	9	1	3	-	-	5
10. Коротка історія психопатології. Сучасні напрямки в психіатрії на Заході.	9	1	3	-	-	5
Разом за змістовим модулем 4	18	2	6	-	-	10
Змістовий модуль V. Загальна психопатологія.						
11. Загальні відомості про психічні	9	1	3	-	-	5

хвороби.						
12. Симптоми психічних порушень.	9	1	3	-	-	5
13. Основні психопатологічні синдроми.	9	1	3	-	-	5
Разом за змістовим модулем 5	27	3	9	-	-	15
Змістовий модуль VI. Часткова психопатологія.						
14. Психогенні захворювання у дітей, підлітків та у дорослих.	8	1	3	-	-	4
15. Психопатії і акцентуації характеру.	9	1	4	-	-	4
16. Психічні порушення при інфекційних захворюваннях, інтоксикаціях, травмах черепу.	9	1	4	-	-	4
17. Шизофренія. Епілепсія. Маніакально-депресивний психоз.	9	1	4	-	-	4
Разом за змістовим модулем 6	35	4	15	-	-	16
Усього	150	18	54	-	-	78

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	№ теми	Назва теми	Кількість годин
1	2	3	4
1	1	Мета і завдання курсу. Невропатологія як наука. Короткі дані з історії невропатології.	1
2	2	Еволюція нервової системи. Філогенез і онтогенез нервової системи.	2
3	3	Загальний огляд будови нервової системи людини.	1
4	4	Будова, функції і патологія спинного та головного мозку	1
5	5	Провідникові шляхи головного та спинного мозку, черепно-мозкові нерви.	1
6	6	Дизонтогенії. Інфекційні захворювання нервової системи.	1
7	7	Травматичні ураження головного мозку. Епілепсія.	1
8	8	Загальні принципи обстеження аномальної дитини в умовах спеціальних дитячих садків і шкіл. Медико-педагогічний аналіз деяких форм аномального розвитку у дитячому віці.	1
9	9	Визначення психопатології дитячого віку як науки, її мета, задачі, об'єкт дослідження, предмет і методологія.	1
10	10	Коротка історія психопатології. Сучасні напрямки в психіатрії на Заході.	1
11	11	Загальні відомості про психічні хвороби.	1
12	12	Симптоми психічних порушень.	1
13	13	Основні психопатологічні синдроми.	1
14	14	Психогенні захворювання у дітей, підлітків та у дорослих.	1
15	15	Психопатії і акцентуації характеру.	1
16	16	Психічні порушення при інфекційних захворюваннях, інтоксикаціях, травмах черепу.	1
17	17	Шизофренія. Епілепсія. Маніакально-депресивний психоз.	1
Усього			18

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	№ теми	Назва теми	Кількість годин
1	2	3	4
1	1	Мета і завдання курсу. Невропатологія як наука. Короткі дані з історії невропатології.	3
2	2	Еволюція нервової системи. Філогенез і онтогенез нервової системи.	3
3	3	Загальний огляд будови нервової системи людини.	3
4	4	Будова, функції і патологія спинного та головного мозку	3
5	5	Провідникові шляхи головного та спинного мозку, черепно-мозкові нерви.	3
6	6	Дизонтогенії. Інфекційні захворювання нервової системи.	3
7	7	Травматичні ураження головного мозку. Епілепсія.	3
8	8	Загальні принципи обстеження аномальної дитини в умовах спеціальних дитячих садків і шкіл. Медико-педагогічний аналіз деяких форм аномального розвитку у дитячому віці.	3
9	9	Визначення психопатології дитячого віку як науки, її мета, задачі, об'єкт дослідження, предмет і методологія.	3
10	10	Коротка історія психопатології. Сучасні напрямки в психіатрії на Заході.	3
11	11	Загальні відомості про психічні хвороби.	3
12	12	Симптоми психічних порушень.	3
13	13	Основні психопатологічні синдроми.	3
14	14	Психогенні захворювання у дітей, підлітків та у дорослих.	3
15	15	Психопатії і акцентуації характеру.	4
16	16	Психічні порушення при інфекційних захворюваннях, інтоксикаціях, травмах черепу.	4
17	17	Шизофренія. Епілепсія. Маніакально-депресивний психоз.	4
Усього			54

7. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	№ теми	Назва теми	Кількість годин
1	2	3	4
1	1	1. Пояснити значення курсу «Невропатологія» для логопедів і педагогів-дефектологів. 2. Розкрити медико-біологічні та матеріалістичні витоки вітчизняної невропатології. 3. Розкрити значення еволюційно-вікового аспекту в розвитку дитячої невропатології. 4. Описати роботи вітчизняних невропатологів з організації спеціальної допомоги дітям з ураженням нервової системи.	4

№ з/п	№ теми	Назва теми	Кількість годин
1	2	3	4
2	2	1. Намалювати і позначити всі етапи розвитку нервової системи на рівні філогенезу і онтогенезу. 2. Пояснити значення розвитку глії, ганглія, аналізатора.	4
3	3	1. Намалювати і позначити структури нервових клітин, синапсів. 2. Пояснити будову рухової і чутливої клітини. 3. Намалювати розташування мозкових оболонок. 4. Намалювати розташування і загальний вигляд головного і спинного мозку.	4
4	4	1. Підготувати папку із зображенням та поясненнями структурних елементів: нервової клітини, варіантів синапсів, нервового волокна, нейроглії, будови головного та спинного мозку. 2. Заповнити таблицю «Функціональні блоки головного мозку».	5
5	5	1. Законспектувати основні відомості про анатомічний склад головного мозку. Великі півкулі та стовбур мозку. 2. Розкрити методику дослідження поверхневої та глибокої чутливості. 3. Визначити основні типи порушення чутливості (за кількісними, якісними та територіальними ознаками) і трактувати отримані при клінічному дослідженні дані про стан чутливої функції у людини.	5
6	6	1. Виділити особливості ураження центральної нервової системи при хромосомних захворюваннях і спадкових хворобах обміну речовин. 2. Обґрунтувати значення фізичних, хімічних і біологічних факторів, що негативно впливають на плід, який розвивається. 3. Зробити порівняльну таблицю менінгіту первинного і вторинного, гнійного і серозного, розкрити їх значення, їх клінічні прояви і наслідки.	5
7	7	1. Описати механізм черепно-мозкової травми, клінічні прояви (загально-мозкові і локальні), ступінь виразності неврологічних розладів, надання першої допомоги. 2. Зробити таблицю причин виникнення епілепсії, астенії, захворювань м'язової і нервової тканини.	5
8	8	1. Описати спадково зумовлені форми олігофренії. 2. Розкрити рисуночні методики порівняльного дослідження норми та відхилень інтелектуального розвитку дітей 6 – 8 років. 3. Охарактеризувати нейрофізіологічні механізми олігофренії та деменції. 4. Описати основні ознаки олігофренії, ступені розумової відсталості при цьому синдромі. 5. Порівняти закономірності розвитку при олігофренії та деменції.	5
9	9	1. Порівняти поняття «психопатологія» і «пато психологія». 2. Довести значення психопатологічних знань в діяльності логопеда. 3. Скласти термінологічний словник за темою. 4. Описати хід проведення психопатологічного обстеження,	5

№ з/п	№ теми	Назва теми	Кількість годин
1	2	3	4
		дитини, яка мовчить. Назвати випадки такого стану дитини. 5. Довести необхідність логопедичного обстеження психічно хворої людини. 6. Законспектувати першоджерело: Исаев, Д.Н. Принципы оценки психического развития / Д. Н. Исаев // Психодиагностика и коррекция детей с нарушениями и отклонениями развития / Сост. и общ. ред. В. М. Астапова, Ю. В. Микадзе. – СПб.: Питер, 2002. – 256 с. – С. 60–72.	
10	10	1. Зробити таблицю основних видатних внесків у сучасну психопатологію. 2. Ознайомитись з основними напрямками в психіатрії, дати їм характеристику.	5
11	11	1. Розкрити причини дитячих аномалій та порушень розвитку. 2. Співвіднести симптоми дизонтогенезу та хвороби. 3. Охарактеризувати вплив критичних періодів розвитку на виникнення і перебіг психічних розладів. 4. Проаналізувати співвідношення «симптом» і «синдром» у визначенні патологічного стану. 5. Законспектувати першоджерело: Ковалев В.В. Семиотика и диагностика психических заболеваний у детей и подростков. М. : Медицина, 1985. – 288с. – Глава 1. Возрастные особенности психопатологии детей и подростков.	5
12	12	1. Заповнити таблицю, вписуючи в перший стовбець групи симптомів за сферами психіки, а у другий стовбець назви найбільш поширених психопатологічних симптомів (без їх описання). 2. Розкрити особливості ілюзорного сприйняття у дітей. 3. Описати патогенез порушень пам'яті. 4. Охарактеризувати розлади мислення з позиції учіння І.П. Павлова. 5. Розкрити роль чуттєвого пізнання у створенні адекватного образу світу. 6. Порівняти поняття «конфабуляції», «псевдоремінісценції», «фантазми». 7. Проаналізувати загальні ознаки розладів свідомості.	5
13	13	1. Структурувати психопатологічну синдромологію, вписуючи в стовбець 2 таблиці назви психопатологічних синдромів, а в стовбець 3–симптоми, найбільш специфічні для цих синдромів.	5
14	14	1. Скласти схему комплексного лікування психічно хворих. 2. Розробити реабілітаційну програму для людей з психогенними захворюваннями.	4
15	15	1. Описати сімейні фактори та їх вплив на виникнення дитячих психогенній. 2. Розкрити початкові прояви психогенних захворювань. 3. Проаналізувати специфіку прояву психогеній в дошкільному віці.	4

№ з/п	№ теми	Назва теми	Кількість годин
1	2	3	4
		4. Навести приклади засобів компенсації при психопатії. 5. Охарактеризувати психологічні механізми формування неврозу.	
16	16	<p>1. Розв'язати ситуаційні задачі: (виділити основні, додаткові, факультативні симптоми і за їх сукупністю визначити синдром; вказати при яких захворюваннях цей синдром є ведучим).</p> <p><i>Задача 1.</i> Думки про своє здоров'я переслідують хворих постійно. Вони прислухаються до відчуттів, які виходять із внутрішніх органів. Звертають увагу на кожне явище, навіть саме незначне. Різні неприємні відчуття з боку внутрішніх органів викликають у хворих певну думку про захворювання, частіше за все про тяжке і невиліковне. Такі хворі прагнуть говорити тільки про свою хворобу, читають популярні медичні книжки, з яких черпають дані, які дають основу для хворобливого зміненого уявлення. Так, хворі стверджують, що у них немає шлунку, що висох спинний мозок, а стравохід склеївся і їжа не проходить.</p> <p>Висловлювання хворих, як правило, афективно розфарбовані, при цьому хворі тривожні, депресивні, часто звинувачують всіх в тому, що в них не знаходять захворювання, бувають стенічні і агресивні.</p> <p><i>Задача 2.</i> Голова і плечі у хворого опущені, рухи сковані. Частіше він сидить або лежить, міміка скорботна, захоловша. Очі дивляться тужно, але, не дивлячись на вдавану безучасність, хворі уважно слідкують за оточуючим і можуть робити влучні зауваження. Хоча такі хворі здатні до продуктивної інтелектуальної діяльності, працездатність їх різко знижена в зв'язку зі сповільненим протіканням асоціацій. Мова тиха, поаїпна. Скутість рухів і відчуття слабкості роблять для них тяжкою фізичну працю. Завжди діяльні і вольові в минулому люди перестають слідкувати за собою. Вони не можуть заставити себе щось робити, навіть якщо таке бажання з'явилося б.</p> <p>Оточуючий світ для них втрачає мальовничість. Все бачиться в тм'яному забарвленні, і самі радісні для інших події, не визивають в їхній душі відгуку, а, навпаки, можуть посилювати смуток. Хворі стають надзвичайно чутливими і ранимими. Думки про власну неповноцінність, про безвихідність свого стану іноді стають настільки вираженими, що приводять хворих до рішення про недоцільність подальшого існування.</p> <p>Хворі не можуть поділяти з рідними радість, часто скаржаться на втрату любові до близьких. І це їх пригнічує, тривожить, посилює відчуття винуватості. Апетит, як правило не знижується. Сон стає поверхневим і тривожним, характерні ранні пробудження. Можуть з'являтися неприємні відчуття в внутрішніх органах, головні болі. В тяжких випадках хворі не можуть плакати. У жінок часто припиняються менструації.</p> <p><i>Задача 3.</i> Хворобливий стан настає миттєво, без видимих зовнішніх причин і часто без передвісників. Свідомість порушується, але без маячіння і галюцинацій, емоційної напруги.</p>	4

№ з/п	№ теми	Назва теми	Кількість годин
1	2	3	4
		<p>Поведінка хворих, як правило, не привертає до себе уваги оточуючих, їх дії здаються доцільними і виражаються в тому, що хворі купують собі білет на який-небудь вид транспорту і їдуть, іноді в інші міста. В дорозі вони можуть здійснювати ряд зовнішньо доцільних дій. При знайомстві здаються розгубленими, задумливими, з непевними і неточними рухами, складають враження мовчазних пасажирів. Стан продовжується від декількох хвилин до декількох діб.</p> <p>Вихід із даного стану відносно швидкий, про свої дії і поведінку споминів не залишається.</p> <p><i>Задача 4.</i> Хворий говорить без упину, жваво жестикулює, з трудом утримується на одному місці. Очі блищать, обличчя в крапельках поту, з роту вилітають бризки слини. Мова швидка, виразна. Постійно пробує шуткувати. Іноді робить безтактні зауваження оточуючим. Прагне викласти свої думки в віршах, безпечно сміється. Багато говорить про свої здібності в самих різних областях, явно їх переоцінюючи. Впевнений в швидкому успіху, пропонує оточуючим свою допомогу.</p> <p>Настрій піднесений, відчуває прилив не тільки душевних, але і фізичних сил. Жваво цікавиться всім, що відбувається навкруги. Легко відтворює давноминулі події, пробує розмовляти іноземною мовою, яку вивчав колись в школі, дикламує вірші, які читав в дитинстві, багато їсть, курить без зупинки.</p> <p>Не дивлячись на бурну діяльність, не відчуває потреби в сні та відпочинку.</p> <p><i>Задача 5.</i> Хворий дезорієнтований в часі, в ситуації і в місці. Орієнтація в власній особистості збережена: називає своє ім'я, прізвище, вік.</p> <p>Часто у таких хворих буває неправдива орієнтовка в місці і ситуації: хворі вважають, що знаходяться в звичайній професійній обстановці, і поводять себе так, ніби займаються своєю професійною діяльністю.</p> <p>При даному розладі має місце наплив яскравих, образних, переважно зорових і інших галюцинацій. Галюцинації носять сценондібний характер і можуть супроводжуватися відривчастими маячними ідеями, відчуттям страху, збудження, рідше - захоплення і захвату.</p> <p>Зорові галюцинації у багатьох хворих виражаються в формі бачення тварин, часто дрібних і дуже рухливих. Крім зорових зустрічаються слухові, тактильні і нюхові галюцинації. Стан хворих коливається па протязі дня: психопатологічні симптоми наростають ввечері і вночі, блідніють під ранок. Після сну свідомість хворого прояснюється і відновлюється критика пережитого. Поступово проходить астения. Після закінчення психотичного стану у хворих частково зберігаються в пам'яті, спомини про пережите.</p>	

№ з/п	№ теми	Назва теми	Кількість годин
1	2	3	4
17	17	1. Розкрийте специфіку шизофренічного процесу у дітей. 2. Порівняйте аутизм як особливу форму аномального розвитку і аутичні прояви при шизофренії. 3. Порівняйте причини генуїнної та симптоматичної епілепсії. 4. Охарактеризуйте епілептичні розлади свідомості. 5. Назвіть ознаки епілептичного характеру. 6. Проаналізуйте специфіку перебігу епілепсії у дітей. 7. Законспектувати першоджерело: Вроно М. Ш. Шизофрения в детском и пубертатном возрасте. В кн.: Руководство по психиатрии. – М. : Медицина, 1983, С. 355–373.	4
		Усього	78

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

У процесі оцінювання навчальних досягнень студента застосовуються такі методи:

- **методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування.

- **методи письмового контролю:** самостійна робота, модульне письмове тестування, реферат, презентації.

- **методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Формами перевірки та контролю знань студентів є:

1. *Попередній контроль* застосовується як передумова для успішного планування і керівництва навчальним процесом. Він дає змогу визначити наявний рівень знань студентів для планування навчального матеріалу.

2. *Поточний контроль* є органічною частиною всього педагогічного процесу і слугує засобом виявлення ступеня засвоєння навчального матеріалу.

3. *Проміжний контроль* дозволяє перевірити ступінь засвоєння матеріалу після закінчення вивченого модулю.

4. *Підсумковий контроль* застосовується після вивчення студентом усього обсягу вивченого матеріалу. Видом підсумкового контролю з дисципліни є диф. залік.

9. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Кількість балів	ЗМ 1		ЗМ 2			ЗМ 3			ЗМ 4		ЗМ 5			ЗМ 6				
	Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12	Т 13	Т 14	Т 15	Т 16	Т 17	
Практичні заняття (35 б)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3
Самостійна робота (35 б)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3
Поточний модульний контроль (30 б)	5		5			5			5		5			5				

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою академії	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	82 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 81 (добре)		
D	64 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 63 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

Перелік питань до заліку

1. Розкрийте сутність загальної психопатологія, її задачі та методи, зв'язок з іншими науками.
2. Розкрийте поняття «психічне здоров'я», «психічна норма».
3. Назвіть причини психічних захворювань та особливості протікання психічних захворювань у дітей.
4. Опишіть особливості початку, розвитку і завершення психічних захворювань.
5. Опишіть клінічне обстеження психічно хворих.
6. Розкрийте методи дослідження психічних розладів людини.
7. Опишіть симптоми і синдроми в психіатрії. Особливості у дітей.
8. Розкрийте значення критичних періодів розвитку дитини в формуванні та протіканні психічних захворювань.
9. Опишіть порушення відчуття та назвіть основні симптоми.
10. Опишіть порушення сприйняття. Ілюзії.
11. Розкрийте характеристику, причини, класифікацію галюцинацій.
12. Опишіть розлади пам'яті та назвіть основні симптоми.
13. Охарактеризуйте формальні розлади мислення, характеристика, класифікація.
14. Опишіть продуктивні розлади мислення, характеристика, класифікація, особливості у дітей.
15. Опишіть розлади емоцій та назвіть основні симптоми.
16. Опишіть розлади волі та назвіть основні симптоми.
17. Опишіть розлади уваги та назвіть основні симптоми.
18. Опишіть синдроми розладів свідомості, їх загальна характеристика.
19. Охарактеризуйте синдром оглушення.
20. Опишіть деліріозний синдром та перерахуйте фази розвитку.
21. Охарактеризуйте аментивний синдром.
22. Охарактеризуйте онейроїдний синдром.
23. Охарактеризуйте сутінкове затьмарення свідомості.
24. Охарактеризуйте галюцинаторно-маячні синдроми.
25. Опишіть синдром гострого параноїду.
26. Опишіть параноїальний синдром.
27. Опишіть параноїдний синдром.
28. Опишіть парафренний синдром.
29. Охарактеризуйте синдроми емоційних порушень.
30. Опишіть маніакальний та депресивний синдроми.
31. Охарактеризуйте синдроми порушення моторної сфери.
32. Розкрийте сутність кататонічного ступору та кататонічного збудження.
33. Опишіть психоорганічний синдром.
34. Охарактеризуйте невротичні синдроми.
35. Розкрийте сутність синдрому РДА.
36. Охарактеризуйте гіпердинамічний синдром.
37. Опишіть характеристику синдромів страхів.
38. Синдром патологічного фантазування.
39. Охарактеризуйте гебоїдний синдром.
40. Опишіть синдром дисморфофобії.
41. Назвіть етіологію, патогенез та форми шизофренії.
42. Перерахуйте і опишіть загальні симптоми шизофренії.
43. Назвіть особливості початку простої форми шизофренії.
44. Назвіть особливості юнацької форми шизофренії.

45. Охарактеризуйте кататонічну форму шизофренії.
46. Назвіть особливості перебігу різних форм шизофренії.
47. Опишіть соматичні розлади при шизофренії.
48. Назвіть особливості шизофренії у дітей.
49. Назвіть етіологію, патогенез, клініку епілепсія.
50. Назвіть психічні розлади при шизофренії.
51. Охарактеризуйте малі та великі судомні припадки.
52. Опишіть розлади особистості та емоційної сфери при епілепсії.
53. Назвіть форми пароксизмальних розладів при епілепсії: судомні та без судомні пароксизми.
54. Розкрийте поняття «судомний синдром», «судомна реакція».
55. Назвіть особливості епілепсії у дітей.
56. Охарактеризуйте інфекційні психози.
57. Опишіть психози при енцефалітах.
58. Назвіть психічні розлади при гострих та хронічних інтоксикаціях.
59. Розкрийте поняття алкоголізм та алкогольні психози.
60. Опишіть види та перебіг наркоманії.
61. Опишіть види та перебіг токсикоманії.
62. Опишіть психогенії: класифікація, етіологія.
63. Опишіть етіологію, клініку неврозів.
64. Охарактеризуйте істеричний невроз.
65. Розкрийте поняття неврастенія.
66. Опишіть невроз страху.
67. Охарактеризуйте реактивні психози.
68. Охарактеризуйте неврозоподібні стани.
69. Назвіть етіологію, клінічні форми, ступені тяжкості психопатії.
70. Опишіть астеничну форму психопатії.
71. Опишіть психастеничну форму психопатії.
72. Опишіть істеричну форму психопатії.
73. Опишіть паранойяльну форму психопатії.
74. Опишіть перверзну форму психопатії.
75. Опишіть органічну форму психопатії.
76. Опишіть шизоїдну форму психопатії.
77. Розкрийте порушення поведінки, не пов'язані з хворобливими змінами особистості.
78. Назвіть залишкові явища перенесених вторинних енцефалітів.
79. Перерахуйте симптоми випадання при ураженні білі речовини спинного мозку.
80. Розкрийте сутність тім'яної долі кори мозку, функція, патологія.
81. Розкрийте поняття та класифікацію клініки дизартрії.
82. Опишіть зв'язок невропатології із спеціальною педагогікою.
83. Розкрийте сутність псевдобульбарної дизартрії.
84. Назвіть класифікацію інфекційних захворювань нервової системи.
85. Розкрийте сутність анамнезу і його значення для педагога-дефектолога.
86. Назвіть ознаки ураження сірої речовини спинного мозку.
87. Перерахуйте та розкрийте сутність методів дослідження нервової системи в умовах допоміжної і спеціальної школи.
88. Дайте визначення предмету і завданням клінічної неврології.
89. Назвіть найважливіші етапи її розвитку.
90. Опишіть рівні замикання основних рефлексів.

91. Охарактеризуйте зміни загальної чутливості (провідні шляхи, види і типи розладів).
92. Опишіть довільні рухи та їх порушення.
93. Перерахуйте диференціальні ознаки центрального і периферічного паралічу.
94. Охарактеризуйте екстрапірамідну систему і синдроми її ураження.
95. Опишіть поняття мозок і синдроми його ураження.
96. Назвіть види атаксій.
97. Охарактеризуйте гіперкінези (клінічні варіанти, патогенез).
98. Охарактеризуйте паркінсонізм (клінічні варіанти, патогенез).
99. Опишіть розлади зору.
100. Охарактеризуйте зіничні рефлекси.
101. Опишіть порушення рухів очних яблук.
102. Опишіть іннервацію шкіри обличчя і симптоми ураження трійчастого нерва.
103. Опишіть іннервацію м'язів і симптоми її порушення.
104. Опишіть іннервацію м'язів гортані і глотки, симптоми її порушення.
105. Розкрийте сутність бульбарного і псевдобульбарного паралічу.
106. Дайте визначення поняття мова і опишіть її розлади.
107. Охарактеризуйте види агнозій.
108. Охарактеризуйте види апраксій.
109. Опишіть мозкову організацію вищих психічних функцій.
110. Охарактеризуйте розлади іннервації сечового міхура і прямої кишки.
111. Опишіть синдроми ураження лобної ділянки.
112. Опишіть синдроми ураження тім'яної частки.
113. Опишіть синдроми ураження скроневої частки.
114. Опишіть синдроми ураження потиличної частки.
115. Опишіть синдроми порушення свідомості.
116. Охарактеризуйте менінгеальний синдром. Зміни ліквору.
117. Перерахуйте інструментальні методи дослідження в неврології.
118. Охарактеризуйте гіпертензійний синдром.
119. Назвіть фактори ризику гострих і хронічних порушень мозкового кровообігу.
120. Охарактеризуйте етіологію, епідеміологію, клініку та профілактику менінгококового менінгіту.
121. Розкрийте патогенез та клінічні варіанти розсіяного склерозу.
122. Охарактеризуйте вегетативну дистонію.
123. Охарактеризуйте етіологію, патогенез, епідеміологію, клініку та профілактику кліщового енцефаліту.
124. Розкрийте сутність патогенезу, клініки та дайте характеристику лікування грипозного енцефаліту.
125. Розкрийте патогенез, клініку та дайте характеристику лікування епілепсії.
126. Охарактеризуйте хворобу Паркінсона.
127. Дайте класифікація закритих травм черепа і головного мозку та характеристику лікування.

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА:

1. Бадалян Л. О. Невропатология / Л. О. Бадалян. – Москва : Просвещение, 1982. – 317 с.
2. Блейхер В. М. Практическая патопсихология / В. М. Блейхер, В. Ж. Крук, С. Н. Боков. – Ростов-на-Дону, 1996. – 448 с.
3. Бортникова С. М. Сестринское дело в невропатологии и психиатрии с курсом наркологии: учеб. пособие / С. М. Бортникова, Т. В. Зубахина. – Ростов н/Д : Феникс, 2002. – 448 с.
4. Кирпиченко А. А. Психиатрия: учебник для медицинских институтов / А. А. Кирпиченко. – Минск : Вышейш. Школа, 1996. – 380 с.
5. Ласков В. Б. Неотложная неврология (догоспитальный этап) : учеб. пособие для системы последиплом. образования / В. Б. Ласков, С. А. Сумин. – Москва : Медицинское информ. агентство, 2010. – 373 с.
6. Макаров И. В. Лекции по детской психиатрии / И. В. Макаров. – Санкт-Петербург : Речь, 2007. – 291 с.
7. Марковская И. Ф. Задержка психического развития: клиническая и нейропсихологическая диагностика / И. Ф. Марковская. – Москва : Владос, 1993. – 213 с.
8. Международная Классификация Болезней (10 пересмотр). Классификация психических и поведенческих расстройств. – Санкт-Петербург, 1994. – 302 с.
9. Никифоров А. С. Нервные болезни : учеб. пособие / А. С. Никифоров. – Москва : Медицинское информ. агентство, 2010. – 828 с.
10. Омелянович В. Ю. Основи судової психіатрії: навчальний посібник / В. Ю. Омелянович. – Донецьк : Норд-Пресс, 2006. – 205 с.
11. Семенович А. В. Нейропсихологическая диагностика и коррекция в детском возрасте / А. В. Семенович. – Москва : Академия, 2002. – 232 с.
12. Слепович Е. С. Работа с детьми с интеллектуальной недостаточностью / Е. С. Слепович. – Санкт-Петербург : Речь, 2008. – 245 с.
13. Тиганов А. С. Общая психопатология: курс лекций / А. С. Тиганов. – Москва : Медицинское информ. агенство, 2008. – 126 с.
14. Триумфов А. В. Топическая диагностика заболеваний нервной системы : краткое руководство / А. В. Триумфов. – Москва : МЕДпресс-информ, 2009. – 261 с.
15. Яхно Н. Н. Общая неврология : учеб. пособие для студентов мед. вузов / Н. Н. Яхно, В. А. Парфенов. – Москва : Медицинское информ. агентство, 2009. – 197 с.

ДОДАТКОВА:

1. Бурлинская Г. В. Возрастно-психологическое консультирование / Г. В. Бурлинская, О. А. Карабанова, А. Г. Лидере. – Москва : МГУ, 1990. – 136 с.
2. Вайзман Н. П. Психомоторика умственно отсталых детей / Н. П. Вайзман. – Москва : Аграф, 1997. – 128 с.
3. Винарская Е. Н. Раннее речевое развитие ребенка и проблемы дефектологии / Е. Н. Винарская. – Москва : Просвещение, 1987. – 143 с.
4. Выготский Л. С. Развитие высших психических функций / Л. С. Выготский. – Москва : Просвещение, 1960. – 340 с.
5. Зейгарник Б. В. Патопсихология / Б. В. Зейгарник. – Москва : Медицина, 1986 – 288 с.
6. Логопедия/ Под ред. Л.С.Волковой и В.И.Селиверстова. – Москва : Владос, 2007.

– 365 с.

7. Лурия А. Р. Основы нейропсихологии / А. Р. Лурия. – Москва : МГУ, 1973. – 192 с.

8. Ляпидевский С. С. Невропатология / С. С. Ляпидевский. – Москва : Владос, 2003. – 384 с.

9. Винарская Е.Н. Дизартрия и ее топико-диагностическое значение в клинике очаговых поражений мозга / Е. Н. Винарская, Д. М. Пулатов. – Ташкент : Медицина, 1977. – 168 с.

10. Тёлле Р. Психиатрия с элементами психотерапии: учебник для медицинских институтов / Р.Телле. – Минск : Высшейш. школа, 1999. – 496 с.

11. Анохин П. К. Узловые вопросы теории функциональных систем / П. К. Анохин. – Москва : Наука, 1980. – 216 с.

12. Бернштейн Н. А. Очерки по физиологии движений и физиологии активности / Н. А. Бернштейн. – Москва : Медицина, 1966. – 329 с.

13. Ковалев В. В. Психиатрия детского возраста: руководство для врачей / В. В. Ковалев. – Москва : Медицина, 1979. – 606 с.

14. Чефранова Ж. Ю. Топическая диагностика заболеваний нервной системы / Ж. Ю. Чефранова. – Белгород : БелГУ, 2009. – 99 с.

15. Сухарева Г. Лекции по психиатрии детского возраста / Г. Сухарева. – Москва : Медицина, 1994. – 212 с.

16. Личко А. Е. Подростковая психиатрия: руководство для врачей / А. Е. Личко. – Ленинград : Медицина, 1985. – 415 с.

17. Ушаков Г. К. Детская психиатрия: учебник для педиатрических фак-тов мед.ин-тов) / Г. К. Ушаков. – Москва : Медицина, 1973. – 392 с.

18. Хананашвили М. М. Патология высшей нервной деятельности (поведения) / М. М. Хананашвили. – Москва : Медицина, 1983. – 286 с.

19. Целибеев Б. А. Психические нарушения при соматических заболеваниях / Б. А. Целибеев. – Москва: Медицина, 1972. – 232 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ:

1. <http://www.nbu.gov.ua/>